Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

22 februarie 2022 *

„Trimitere preliminară – Directiva 2014/40/UE – Fabricarea, prezentarea și vânzarea produselor din tutun – Produse care nu respectă nivelurile maxime ale emisiilor – Interdicție de introducere pe piață – Metodă de măsurare – Țigarete cu filtru care au micro-orificii de ventilare – Măsurarea emisiilor pe baza unor standarde ISO – Standarde nepublicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* – Conformitate cu cerințele de publicare prevăzute la articolul 297 alineatul (1) TFUE, interpretat în lumina principiului securității juridice – Conformitate cu principiul transparenței”

În cauza C-160/20,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Rechtbank Rotterdam (Tribunalul din Rotterdam, Țările de Jos), prin decizia din 20 martie 2020, primită de Curte la 24 martie 2020, în procedura

Stichting Rookpreventie Jeugd,

Stichting Inspire2live,

Rode Kruis Ziekenhuis BV,

Stichting ClaudicatioNet,

Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde,

Nederlandse Vereniging voor Verzekeringsgeneeeskunde,

Accare, Stichting Universitaire en Algemene Kinder- en Jeugdpsychiatrie Noord-Nederland,

Vereniging Praktijkhoudende Huisartsen,

Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose,

Nederlandse Federatie van Kankerpatiëntenorganisaties,

Nederlandse Vereniging Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde,

Nederlandse Vereniging voor Cardiologie,

* Limba de procedură: neerlandeza.

Koepel van Artsen Maatschappij en Gezondheid,

Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde,

College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam

împotriva

Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

cu participarea:

Vereniging Nederlandse Sigaretten- en Kerftabakfabrikanten (VSK),

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul A. Arabadjiev, doamna K. Jürimäe, domnii C. Lycourgos, E. Regan, S. Rodin (raportor), I. Jarukaitis și J. Passer, președinți de cameră, domnii J.-C. Bonichot, M. Safjan, F. Biltgen, P. G. Xuereb, N. Piçarra, doamna L. S. Rossi și domnul A. Kumin, judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Stichting Rookpreventie Jeugd, Stichting Inspire2live, Rode Kruis Ziekenhuis BV, Stichting ClaudicatioNet, Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde, Nederlandse Vereniging voor Verzekeringsgeneeskunde, Accare, Stichting Universitaire en Algemene Kinder- en Jeugdpsychiatrie Noord-Nederland, Vereniging Praktijkhoudende Huisartsen, Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose, Nederlandse Federatie van Kankerpatiëntenorganisaties, Nederlandse Vereniging Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde, Nederlandse Vereniging voor Cardiologie, Koepel van Artsen Maatschappij en Gezondheid, Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde, College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam, de A. van den Biesen, advocaat;

– pentru Vereniging Nederlandse Sigaretten- en Kerftabakfabrikanten (VSK), de W. Knibbeler, B. Verheijen și P. D. van den Berg, advocaten;

– pentru guvernul neerlandez, de K. Bulterman și C. S. Schillemans, în calitate de agenți;

– pentru Parlamentul European, de L. Visaggio, R. van de Westelaken și W. D. Kuzmienko, în calitate de agenți;

– pentru Consiliul Uniunii Europene, de S. Emmerechts, Á. de Elera-San Miguel Hurtado și P. Plaza García, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de I. Rubene, S. Delaude, F. Thiran și H. Kranenborg, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 15 iulie 2021,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește validitatea și interpretarea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre în ceea ce privește fabricarea, prezentarea și vânzarea produselor din tutun și a produselor conexe și de abrogare a Directivei 2001/37/CE (JO 2014, L 127, p. 1).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Stichting Rookpreventie Jeugd (Fundația pentru prevenirea fumatului în rândul tinerilor, Țările de Jos) și alte 14 entități, pe de o parte, și Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Secretarul de stat pentru Sănătate publică, Bunăstare și Sport, Țările de Jos) (denumit în continuare „secretarul de stat”), pe de altă parte, în legătură cu metoda de măsurare a nivelurilor de emisii de gudron, de nicotină și de monoxid de carbon din țigarete.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

3 Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății pentru controlul tutunului (denumită în continuare „CCCT”), încheiată la Geneva la 21 mai 2003, la care sunt părți Uniunea Europeană și statele sale membre, a intrat în vigoare la 27 februarie 2005. Articolul 5 alineatul (3) din CCCT prevede:

„Prin definirea și aplicarea politicilor proprii de sănătate publică în domeniul controlului tutunului, părțile se asigură că politicile respective nu sunt influențate de interesele comerciale și de altă natură ale industriei tutunului, în conformitate cu legislația națională.”

4 Potrivit articolului 7 din CCCT:

„[…] Conferința părților propune orientări adecvate pentru aplicarea dispozițiilor articolelor [8-13 din CCCT].”

5 Articolele 8-13 din CCCT privesc măsurile referitoare la reducerea cererii de tutun. Acestea privesc protecția împotriva expunerii la fumul de tutun, reglementarea conținutului produselor din tutun, reglementarea publicării informațiilor referitoare la produsele din tutun, ambalarea și etichetarea produselor din tutun, educarea și sensibilizarea publicului față de chestiunile legate de controlul tutunului, precum și interzicerea globală a publicității în favoarea tutunului, a promovării și a sponsorizării tutunului.

6 Articolul 9 din CCCT prevede:

„Conferința părților, prin consultare cu organismele internaționale competente, propune directive pentru testele și analiza conținutului și a emisiilor produselor din tutun și pentru reglementarea conținutului și a emisiilor respective. Fiecare parte adoptă și aplică, sub rezerva aprobării autorităților naționale competente, măsuri legislative, executive, administrative sau alte măsuri eficiente cu privire la aceste teste și analize și cu privire la această reglementare."

Dreptul Uniunii

Regulamentul nr. 216/2013

7 Regulamentul (UE) nr. 216/2013 al Consiliului din 7 martie 2013 privind publicarea electronică a *Jurnalului Oficial al Uniunii Europene* (JO 2013, L 69, p. 1) enunță, în considerentele (5) și (6), următoarele:

„(5) Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat, în [Hotărârea din 11 decembrie 2007, Skoma-Lux (C-161/06, EU:C:2007:773)], că actele juridice ale Uniunii nu sunt opozabile persoanelor dacă nu au fost corect publicate în Jurnalul Oficial și că punerea la dispoziție a unor astfel de acte online nu echivalează cu o publicare valabilă în Jurnalul Oficial, în lipsa oricărei reglementări în această privință în dreptul Uniunii.

(6) Dacă publicarea în Jurnalul Oficial în format electronic ar constitui o publicare valabilă, accesul la dreptul Uniunii ar fi mai rapid și mai economic. Cu toate acestea, cetățenii ar trebui să aibă în continuare posibilitatea de a obține o versiune tipărită a Jurnalului Oficial de la Oficiul pentru Publicații."

8 Articolul 1 din acest regulament prevede:

„(1) Jurnalul Oficial se publică în format electronic, în conformitate cu prezentul regulament, în limbile oficiale ale instituțiilor Uniunii Europene.

(2) Fără a aduce atingere articolului 3, numai Jurnalul Oficial publicat în format electronic (denumit în continuare «ediția electronică a Jurnalului Oficial») este autentic și produce efecte juridice."

Directiva 2014/40

9 Considerentele (7), (8) și (11) ale Directivei 2014/40 enunță următoarele:

„(7) Acțiunea legislativă la nivelul Uniunii este necesară și pentru a pune în aplicare Convenția-cadru pentru controlul tutunului a OMS (CCCT) din mai 2003, ale cărei dispoziții sunt obligatorii pentru Uniune și statele sale membre. Dispozițiile CCCT referitoare la reglementarea conținutului produselor din tutun, reglementarea publicării informațiilor referitoare la produsele din tutun, ambalarea și etichetarea produselor din tutun, publicitatea și comerțul ilicit cu produse din tutun sunt deosebit de relevante. Părțile la CCCT, inclusiv Uniunea și statele sale membre, au adoptat prin consens, în cadrul mai multor conferințe, un set de orientări pentru punerea în aplicare a dispozițiilor CCCT.

(8) În conformitate cu articolul 114 alineatul (3) [TFUE], un nivel înalt de protecție a sănătății ar trebui să constituie baza unei propuneri legislative și ar trebui să fie avute în vedere în special noile progrese științifice. Produsele din tutun nu sunt mărfuri obișnuite și, având în vedere efectele deosebit de dăunătoare ale tutunului asupra sănătății umane, protejarea sănătății ar trebui să aibă o importanță mare, în special pentru a reduce prevalența fumatului în rândul tinerilor.

[…]

(11) Pentru măsurarea emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon ale țigaretelor […] ar trebui să se utilizeze ca referință standardele ISO relevante, recunoscute la nivel internațional […] Procesul de verificare ar trebui să fie protejat împotriva influențelor din partea industriei tutunului prin recurgerea la laboratoare independente, inclusiv la laboratoare de stat. […]”

10 Articolul 1 din această directivă prevede:

„Scopul prezentei directive este apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre privind:

(a) ingredientele și emisiile produselor din tutun și obligațiile de raportare aferente, incluzând nivelurile maxime ale emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon pentru țigarete;

[…]

pentru a facilita buna funcționare a pieței interne a produselor din tutun și a produselor conexe, vizând un nivel înalt de protecție a sănătății, în special pentru tineri, și pentru a se îndeplini obligațiile Uniunii în temeiul Convenției-cadru pentru controlul tutunului a OMS (CCCT).”

11 Articolul 2 din directiva menționată prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

[…]

21. «emisii» înseamnă substanțe care sunt eliberate atunci când un produs din tutun sau un produs conex este utilizat potrivit destinației sale, cum ar fi substanțele care se găsesc în fum sau substanțele eliberate în timpul procesului de utilizare a produselor din tutun care nu ard;

[…]”

12 Potrivit articolului 3 alineatul (1) din aceeași directivă:

„Nivelurile emisiilor țigaretelor introduse pe piață sau fabricate în statele membre («niveluri maxime ale emisiilor») nu sunt mai mari de:

(a) 10 mg de gudron per țigaretă;

(b) 1 mg de nicotină per țigaretă;

(c) 10 mg de monoxid de carbon per țigaretă.”

13 Articolul 4 din Directiva 2014/40 prevede:

„(1) Emisiile de gudron, nicotină și monoxid de carbon ale țigaretelor se măsoară pe baza standardului ISO 4387 pentru gudron, a standardului ISO 10315 pentru nicotină și a standardului ISO 8454 pentru monoxid de carbon.

Exactitatea măsurătorilor referitoare la gudron, nicotină și monoxid de carbon se stabilește în conformitate cu standardul ISO 8243.

(2) Măsurătorile menționate la alineatul (1) se verifică de către laboratoarele autorizate și monitorizate de autoritățile competente ale statelor membre.

Laboratoarele respective nu sunt deținute și nici controlate în mod direct sau indirect de către industria tutunului.

[…]

(3) Comisia [Europeană] este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 27 pentru a adapta metodele de măsurare a emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon, atunci când acest lucru este necesar în baza evoluțiilor științifice și tehnice sau a standardelor convenite la nivel internațional.

(4) Statele membre notifică Comisiei orice metodă de măsurare pe care o utilizează pentru emisiile țigaretelor, altele decât emisiile menționate la alineatul (3), și pentru emisiile produselor din tutun altele decât țigaretele.

[…]”

14 Articolul 24 din această directivă prevede:

„(1) Sub rezerva dispozițiilor alineatelor (2) și (3) de la prezentul articol, statele membre nu pot să interzică sau să restricționeze din considerente referitoare la aspecte reglementate de prezenta directivă introducerea pe piață de produse din tutun sau produse conexe care sunt conforme cu prezenta directivă.

(2) Prezenta directivă nu aduce atingere dreptului statelor membre de a menține sau de a introduce norme suplimentare, aplicabile tuturor produselor introduse pe piața lor, în ceea ce privește standardizarea ambalajelor produselor din tutun, acolo unde acest lucru se justifică din motive legate de sănătatea publică, ținând seama de nivelul înalt de protecție a sănătății umane atins prin prezenta directivă. Aceste măsuri sunt proporționale și nu pot constitui mijloace de discriminare arbitrară sau o restricționare mascată a comerțului dintre statele membre. Aceste măsuri se notifică Comisiei, împreună cu motivele pentru menținerea sau introducerea lor.

(3) Un stat membru poate, de asemenea, să interzică o anumită categorie de produse din tutun sau produse conexe, din motive legate de situația specifică din statul membru în cauză și cu condiția ca dispozițiile să fie justificate de necesitatea de a proteja sănătatea publică, ținând seama de nivelul înalt de protecție a sănătății umane atins prin prezenta directivă. Astfel de dispoziții naționale se notifică Comisiei, împreună cu motivele pentru introducerea lor. Comisia,

în termen de șase luni de la primirea notificării prevăzute la prezentul alineat, aprobă sau respinge dispozițiile naționale după ce a verificat, luând în considerare nivelul înalt de protecție a sănătății umane atins prin prezenta directivă, dacă ele sunt sau nu justificate, necesare și proporționale cu scopul pe care îl urmăresc și dacă constituie sau nu un mijloc de discriminare arbitrară sau o restricționare mascată a comerțului dintre statele membre. În absența unei decizii a Comisiei în acest termen de șase luni, dispozițiile naționale sunt considerate aprobate."

Dreptul neerlandez

15 Articolul 17a alineatul 4 din Tabaks- en rookwarenwet (Legea privind produsele din tutun și produsele pentru fumat), care a transpus articolul 24 alineatul (3) din Directiva 2014/40, permite secretarului de stat să interzică, prin regulament ministerial, din motive de protecție a sănătății publice, anumite categorii de produse din tutun care îndeplinesc, pe de altă parte, cerințele prevăzute de lege sau care sunt stabilite în temeiul acesteia.

Litigiul principal și întrebările preliminare

16 Prin scrisorile din 31 iulie 2018 și 2 august 2018, reclamanții din litigiul principal au solicitat Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (Autoritatea neerlandeză pentru controlul produselor alimentare și a bunurilor de consum, denumită în continuare „NVWA") să se asigure că țigaretele cu filtru propuse consumatorilor din Țările de Jos respectă, atunci când sunt utilizate conform destinației lor, nivelurile maxime ale emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon prevăzute la articolul 3 din Directiva 2014/40. Aceștia au solicitat de asemenea ca NVWA să oblige producătorii, importatorii și distribuitorii de produse din tutun, printr-o măsură de constrângere administrativă, să retragă de pe piață țigaretele cu filtru care nu ar respecta aceste niveluri maxime ale emisiilor.

17 Această cerere de emitere a unei somații se întemeiază pe un studiu al Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (Institutul Național pentru Sănătate Publică și Mediu, Țările de Jos) (denumit în continuare „RIVM") din 13 iunie 2018, din care ar reieși că, atunci când este aplicată metoda de măsurare „*Canadian Intense*", iar nu metoda prevăzută la articolul 4 din Directiva 2014/40, toate țigaretele cu filtru vândute în Țările de Jos depășesc în mod semnificativ nivelurile maxime ale emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon prevăzute la articolul 3 alineatul (1) din această directivă. Reclamanții din litigiul principal consideră că metoda de măsurare prevăzută la articolul 4 din directiva menționată nu ține seama de modul în care este utilizat un filtru de țigarete, și anume prin obturarea de degetele și buzele fumătorului a microperforațiilor acestui filtru. Aceste microperforații ale filtrului ar permite aerului pur să fie aspirat prin filtru, astfel încât cantitățile de gudron, nicotină și monoxid de carbon s-ar diminua prin amestecarea cu acesta. Măsurătorile efectuate pe țigaretele diferitor mărci al căror filtru este ventilat ar evidenția astfel emisii de două până la mai mult de douăzeci de ori mai mici decât ceea ce s-a constatat atunci când filtrul este acoperit. Prin urmare, în cazul utilizării conform destinației a țigaretelor, aceste microperforații ar fi în mare măsură obturate de degetele și buzele fumătorului, astfel încât acesta ar inhala cantități de gudron, de nicotină și de monoxid de carbon net mai ridicate decât nivelurile maxime ale emisiilor stabilite la articolul 3 din Directiva 2014/40.

18 La 20 septembrie 2018, NVWA a respins cererea de emitere a unei somații.

19 Reclamanții din litigiul principal au formulat la secretarul de stat o plângere administrativă împotriva deciziei din 20 septembrie 2018. Prin decizia din 31 ianuarie 2019, acesta a respins plângerea ca nefondată în măsura în care a fost introdusă de Stichting Rookpreventie Jeugd și ca inadmisibilă în măsura în care a fost introdusă de ceilalți reclamanți din litigiul principal.

20 În aceste condiții, reclamanții din litigiul principal au introdus la instanța de trimitere o acțiune în justiție împotriva deciziei din 31 ianuarie 2019. Vereniging Nederlandse Sigaretten- en Kerftabakfabrikanten (VSK) (Asociația neerlandeză a producătorilor de țigarete și de produse din tutun) a depus o cerere de intervenție în procedură, care a fost admisă.

21 În fața instanței de trimitere, reclamanții din litigiul principal susțin că articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 nu impune recurgerea la o anumită metodă de măsurare a nivelurilor de emisii și că standardele ISO, în temeiul cărora trebuie să fie efectuate măsurătorile, nu constituie norme de aplicare generală. Aceștia susțin că reiese din diverse studii, și anume din cel al RIVM din 13 iunie 2018 și din cel publicat în *Journal of the National Cancer Institute* la 22 mai 2017, intitulat „*Cigarette Filter ventilation and its Relationship to Increasing Rates of Lung Adenocarcinoma*” („Ventilarea filtrului în țigarete și raportul său cu creșterea ratei de adenocarcinom pulmonar”), precum și din scrisori trimise de secretarul de stat Comisiei că metoda de măsurare „*Canadian Intense*” este cea care ar trebui aplicată pentru a determina nivelurile exacte de gudron, de nicotină și de monoxid de carbon emise de o țigaretă cu filtru utilizată în conformitate cu destinația sa.

22 În primul rând, instanța de trimitere arată că articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 prevede o măsurare a cantităților de gudron, nicotină și monoxid de carbon emise de țigarete pe baza unor standarde ISO care nu sunt liber accesibile publicului și nu pot fi consultate decât în schimbul unei plăți, deși protecția acordată cetățenilor prin articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2014/40 se bazează pe aceste standarde. Prin urmare, instanța de trimitere ridică problema dacă un astfel de mod de reglementare este compatibil cu regimul de publicitate a actelor legislative ale Uniunii și cu principiul transparenței.

23 În al doilea rând, instanța de trimitere arată că, în fiecare dintre standardele ISO menționate la articolul 4 din Directiva 2014/40, se face trimitere, în ceea ce privește măsurarea nivelului de emisie relevant, la standardul ISO 3308. Or, acest standard privește utilizarea unei mașini de fumat. Instanța de trimitere consideră că reiese chiar din acest standard că nivelurile emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon trebuie nu numai să fie măsurate și verificate prin metoda prevăzută, ci pot sau trebuie totodată să fie măsurate și verificate prin alte mijloace și cu diferite intensități de afumare mecanică.

24 În al treilea rând, instanța de trimitere ridică problema dacă metodele de măsurare și de validare prevăzute la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 sunt conforme cu obiectivul acestei directive, astfel cum reiese din preambulul său, și dacă nivelurile de emisii prevăzute la articolul 3 din această directivă nu pot fi măsurate decât pe baza metodei ISO 3308. Pe de o parte, ea subliniază că reclamanții din litigiul principal susțin, fără a fi contrazișiși cu privire la acest aspect, că respectivele metode de măsurare au fost stabilite cu participarea industriei tutunului. Pe de altă parte, instanța de trimitere arată că nerespectarea plafonării substanțelor emise de țigaretele cu filtru consumate conform destinației lor ar compromite grav obiectivul expus în considerentul (8) al directivei menționate, care constă în asigurarea unui nivel ridicat de protecție în materie de sănătate. Instanța de trimitere ridică astfel problema eventualei contrarietăți a articolului 4

alineatul (1) din Directiva 2014/40 cu articolul 114 alineatul (3) TFUE, cu CCCT, precum și cu articolele 24 și 35 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).

25 În al patrulea rând, instanța de trimitere ridică problema dacă, în ipoteza în care articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 ar fi contrar în special articolului 297 alineatul (1) TFUE, Regulamentului nr. 216/2013 și principiului transparenței, Directiva 2014/40 este lipsită de efecte în totalitate sau numai în ceea ce privește articolul 4 alineatul (1) din aceasta. Aceasta solicită de asemenea să se stabilească ce metodă de substituire poate sau trebuie să fie utilizată și dacă Curtea dispune de o competență în scopul de a o prescrie sau, într-o mai mică măsură, de a încredința legiuitorului Uniunii ori statelor membre sarcina de a adopta o nouă reglementare în materie. În plus, instanța de trimitere subliniază că, potrivit dreptului neerlandez care a transpus articolul 24 alineatul (3) din Directiva 2014/40, secretarul de stat poate, din motive de protecție a sănătății publice, să interzică prin regulament ministerial anumite categorii de produse din tutun care îndeplinesc cerințele prevăzute de lege sau care sunt stabilite în temeiul acesteia.

26 În aceste condiții, Rechtbank Rotterdam (Tribunalul din Rotterdam, Țările de Jos) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Elaborarea metodei de măsurare prevăzute la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40, pe baza unor standarde ISO care nu sunt accesibile în mod liber, este conformă cu articolul 297 alineatul (1) TFUE [și cu Regulamentul nr. 216/2013], precum și cu principiul transparenței care stă la baza acestuia?

2) Standardele ISO 4387, 10315, 8454 și 8243 la care face referire articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 trebuie interpretate și aplicate în sensul că, în cadrul interpretării și aplicării acestei dispoziții, emisiile de gudron, nicotină și monoxid de carbon trebuie nu numai să fie măsurate (și verificate) prin metoda prevăzută, ci pot fi sau trebuie să fie măsurate (și verificate) într-un alt mod și cu o intensitate diferită?

3) a) Articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 este contrar principiilor acestei directive și articolului 4 alineatul (2) din directivă, precum și articolului 5 alineatului (3) din [CCCT], pentru motivul că industria tutunului a avut un rol în stabilirea standardelor ISO amintite la articolul 4 alineatul (1) menționat?
   b) Articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 este contrar principiilor acestei directive, articolului 114 alineatul (3) TFUE, domeniului de aplicare al [CCCT] și articolelor 24 și 35 din [cartă], pentru motivul că prin metoda de măsurare prevăzută în acesta nu se măsoară emisiile țigaretelor cu filtru în timpul utilizării planificate, deoarece această metodă nu ține cont de faptul că, în timpul utilizării planificate, micro-orificiile de ventilare din filtru sunt în mare parte acoperite de buzele și de degetele fumătorului?

4) a) Ce metodă alternativă de măsurare (și de verificare) poate fi sau trebuie să fie aplicată atunci când Curtea:

   – dă un răspuns negativ la prima întrebare;

   – dă un răspuns afirmativ la a doua întrebare;

   – dă un răspuns afirmativ la a treia întrebare literele a) și/sau b)?

b) În cazul în care Curtea nu poate răspunde la a patra întrebare a): în cazul lipsei temporare a unei metode de măsurare, este vorba despre o situație în sensul articolului 24 alineatul (3) din Directiva 2014/40?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la a doua întrebare

27 Prin intermediul celei de a doua întrebări, care trebuie analizată în primul rând, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 trebuie interpretat în sensul că prevede că nivelurile maxime ale emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon ale țigaretelor destinate introducerii pe piață sau fabricate în statele membre, stabilite la articolul 3 alineatul (1) din această directivă, trebuie măsurate prin aplicarea metodelor de măsurare care decurg din standardele ISO 4387, 10315, 8454 și 8243, la care se referă articolul 4 alineatul (1) menționat.

28 Cu titlu introductiv, este necesar să se arate că articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2014/40 stabilește nivelurile maxime ale emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon ale țigaretelor introduse pe piață sau fabricate în statele membre. Articolul 4 alineatul (1) din această directivă prevede că emisiile acestor substanțe se măsoară pe baza standardului ISO 4387 pentru gudron, a standardului ISO 10315 pentru nicotină și a standardului ISO 8454 pentru monoxid de carbon, exactitatea acestor măsurători fiind stabilită în conformitate cu standardul ISO 8243.

29 Potrivit unei jurisprudențe constante, în vederea interpretării unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia în conformitate cu sensul său obișnuit în limbajul curent, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (Hotărârea din 14 octombrie 2021, Dyrektor Z. Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, C-373/20, EU:C:2021:850, punctul 36).

30 Mai întâi, din termenii articolului 4 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2014/40, în special din expresia „se măsoară” utilizată în această dispoziție, reiese că aceasta din urmă face trimitere în mod imperativ la standardele ISO 4387, 10315 și 8454 pentru măsurarea emisiilor de gudron, de nicotină și, respectiv, de monoxid de carbon și că nu menționează nicio altă metodă de măsurare. Tot în termeni imperativi, al doilea paragraf al acestui articol 4 alineatul (1) precizează că exactitatea acestor măsurători se stabilește în conformitate cu standardul ISO 8243.

31 În continuare, în ceea ce privește contextul acestei dispoziții, este necesar să se arate că, în temeiul alineatului (4) al acestui articol 4, statele membre sunt ținute să notifice Comisiei orice altă metodă de măsurare pe care o utilizează pentru emisiile țigaretelor, altele decât gudronul, nicotina și monoxidul de carbon, și pentru emisiile produselor din tutun altele decât țigaretele. Nici din articolul 4 din Directiva 2014/40, nici din vreo altă dispoziție din aceasta nu reiese că statele membre au o obligație de notificare în ipoteza în care ar utiliza metode de măsurare pentru gudron, nicotină și monoxid de carbon emise de țigarete, altele decât cele prevăzute de standardele ISO 4387, 10315 și 8454, sau metode pentru a verifica exactitatea măsurătorilor acestor substanțe, altele decât cea prevăzută de standardul ISO 8243. Întrucât considerentul (11) al acestei directive subliniază că pentru măsurarea emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon ale țigaretelor trebuie utilizate ca referință aceste standarde recunoscute la nivel

internațional, este necesar să se considere că contextul în care se înscrie articolul 4 alineatul (1) din directiva amintită tinde să confirme că această dispoziție prevede în mod imperativ aplicarea exclusivă a standardelor menționate.

32 În sfârșit, trebuie amintit că Directiva 2014/40 urmărește un dublu obiectiv, constând în facilitarea bunei funcționări a pieței interne a produselor din tutun și a produselor conexe, vizând un nivel înalt de protecție a sănătății umane, în special pentru tineri (Hotărârea din 22 noiembrie 2018, Swedish Match, C-151/17, EU:C:2018:938, punctul 40). Or, fără a aduce atingere examinării celei de a treia întrebări litera b), care privește în esență validitatea articolului 4 alineatul (1) din această directivă în raport cu cerința unui nivel înalt de protecție a sănătății umane, prevăzută în special la articolul 114 alineatul (3) TFUE, faptul de a nu recurge decât la metodele prevăzute de standardele ISO menționate la acest articol 4 alineatul (1) pentru a măsura nivelul emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon ale țigaretelor răspunde acestui obiectiv de bună funcționare a pieței interne în măsura în care garantează că accesul țigaretelor la piața Uniunii și fabricarea lor în cadrul Uniunii nu vor fi împiedicate ca urmare a aplicării unor metode diferite de măsurare a nivelurilor acestor substanțe în statele membre.

33 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 trebuie interpretat în sensul că prevede că nivelurile maxime ale emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon ale țigaretelor destinate să fie introduse pe piață sau fabricate în statele membre, stabilite la articolul 3 alineatul (1) din această directivă, trebuie măsurate prin aplicarea metodelor de măsurare care decurg din standardele ISO 4387, 10315, 8454 și 8243, la care se referă articolul 4 alineatul (1) menționat.

Cu privire la prima întrebare

34 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 este valid în raport cu principiul transparenței, cu Regulamentul nr. 216/2013, precum și cu articolul 297 alineatul (1) TFUE, interpretat în lumina principiului securității juridice.

35 În ceea ce privește, în primul rând, validitatea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 în raport cu principiul transparenței, trebuie amintit că acest principiu, care este indisociabil legat de principiul deschiderii, este înscris la articolul 1 al doilea paragraf TUE și la articolul 10 alineatul (3) TUE, la articolul 15 alineatul (1) și la articolul 298 alineatul (1) TFUE, precum și la articolul 42 din cartă. Acesta permite asigurarea unei mai bune participări a cetățenilor la procesul de decizie, garantând o mai mare legitimitate, eficacitate și responsabilitate a administrației față de cetățeni într-un sistem democratic (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 martie 2003, Interporc/Comisia, C-41/00 P, EU:C:2003:125, punctul 39, și Hotărârea din 9 noiembrie 2010, Volker und Markus Schecke și Eifert, C-92/09 și C-93/09, EU:C:2010:662, punctul 68, precum și Ordonanța din 14 mai 2019, Ungaria/Parlamentul, C-650/18, nepublicată, EU:C:2019:438, punctul 13 și jurisprudența citată).

36 În special, articolul 15 alineatul (1) TFUE prevede că, în scopul promovării unei bune guvernări și asigurării participării societății civile, instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii acționează respectând în cel mai înalt grad principiul transparenței. În acest scop, un drept de acces la documente este garantat în temeiul articolului 15 alineatul (3) primul paragraf TFUE și consacrat la articolul 42 din cartă, acest drept fiind pus în aplicare, printre altele, prin Regulamentul (CE)

nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei (JO 2001, L 145, p. 43, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 3).

37 În această privință, este necesar să se arate că articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 face trimitere, desigur, la standarde ISO care, în acest stadiu, nu au făcut obiectul unei publicări în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Totuși, această dispoziție nu prevede ea însăși nicio restricție privind accesul la aceste standarde, inclusiv condiționând acest acces de depunerea unei cereri formulate în temeiul Regulamentului nr. 1049/2001. Prin urmare, ea nu poate fi considerată nevalidă în raport cu principiul transparenței, astfel cum rezultă acesta din dispozițiile dreptului primar al Uniunii menționate la punctul 35 din prezenta hotărâre.

38 În ceea ce privește, în al doilea rând, validitatea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 în raport cu Regulamentul nr. 216/2013, trebuie amintit că legalitatea internă a unui act al Uniunii nu poate fi examinată în raport cu un alt act al Uniunii de același rang normativ, cu excepția cazului în care a fost adoptat în temeiul acestui din urmă act sau dacă este expres prevăzut, în unul dintre aceste două acte, că unul primează asupra celuilalt (Hotărârea din 8 decembrie 2020, Ungaria/Parlamentul și Consiliul, C-620/18, EU:C:2020:1001, punctul 119). Or, Directiva 2014/40 nu a fost adoptată în temeiul Regulamentului nr. 216/2013, iar acesta din urmă nu conține dispoziții care să prevadă în mod expres supremația sa asupra acestei directive. În orice caz, limitându-se să prevadă că *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* este publicat într-un format electronic, în limbile oficiale ale instituțiilor Uniunii Europene, articolul 1 alineatul (1) din acest regulament nu conține nicio prevedere referitoare la conținutul actelor Uniunii care trebuie astfel publicate, precum Directiva 2014/40.

39 În ceea ce privește, în al treilea rând, validitatea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 în raport cu articolul 297 alineatul (1) TFUE, citit în lumina principiului securității juridice, trebuie amintit că reiese din formularea însăși a acestei din urmă dispoziții că actele legislative nu pot intra în vigoare și nu pot produce astfel efecte de drept decât după ce au fost publicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 decembrie 2007, Skoma-Lux, C-161/06, EU:C:2007:773, punctul 33, și Hotărârea din 10 martie 2009, Heinrich, C-345/06, EU:C:2009:140, punctul 42).

40 Astfel, actele care emană de la o instituție a Uniunii nu pot fi opozabile persoanelor fizice și juridice într-un stat membru înainte ca acestea din urmă să aibă posibilitatea de a lua cunoștință de aceste acte printr-o publicare conformă cerințelor legale în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 decembrie 2007, Skoma-Lux, C-161/06, EU:C:2007:773, punctul 37, și Hotărârea din 10 martie 2009, Heinrich, C-345/06, EU:C:2009:140, punctul 43).

41 Această cerință de publicare decurge din principiul securității juridice, care impune ca o reglementare a Uniunii să permită persoanelor interesate să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor pe care le instituie în sarcina acestora. Astfel, justițiabilii trebuie să aibă posibilitatea să își cunoască în mod neechivoc drepturile și obligațiile (a se vedea în special Hotărârea din 10 martie 2009, Heinrich, C-345/06, EU:C:2009:140, punctul 44).

42 Situația este aceeași atunci când o reglementare a Uniunii precum Directiva 2014/40 obligă statele membre să adopte, pentru punerea sa în aplicare, măsuri care instituie obligații în sarcina particularilor. Astfel, măsurile adoptate de statele membre în executarea dreptului Uniunii trebuie să respecte principiile generale ale acestui drept. Prin urmare, măsurile naționale care, în

aplicarea unei reglementări a Uniunii, instituie obligații în sarcina particularilor trebuie, în conformitate cu principiul securității juridice, să fie publicate pentru ca persoanele interesate să poată lua cunoștință de acestea. Într-o asemenea situație, persoanele interesate trebuie să aibă totodată posibilitatea de a se informa cu privire la sursa măsurilor naționale care le impun obligații, din moment ce statele membre au adoptat astfel de măsuri în executarea unei obligații impuse de dreptul Uniunii (Hotărârea din 10 martie 2009, Heinrich, C-345/06, EU:C:2009:140, punctele 45 și 46).

43 În aceste condiții, potrivit jurisprudenței Curții, împrejurarea că o dispoziție nu prevede o metodă concretă sau un procedeu concret nu semnifică totuși că aceasta încalcă principiul securității juridice (Hotărârea din 4 mai 2016, Pillbox 38, C-477/14, EU:C:2016:324, punctul 101). Astfel, nu este necesar ca un act legislativ să aducă el însuși precizări de natură tehnică, legiuitorul Uniunii putând recurge la un cadru juridic general care urmează, după caz, să fie precizat ulterior (Hotărârea din 30 ianuarie 2019, Planta Tabak, C-220/17, EU:C:2019:76, punctul 32 și jurisprudența citată).

44 Prin analogie și ținând seama de asemenea de ampla putere de apreciere de care dispune legiuitorul Uniunii în cadrul exercitării competențelor care îi sunt conferite atunci când acțiunea sa implică alegeri de natură politică, economică și socială și atunci când este necesar ca acesta să efectueze aprecieri și evaluări complexe (Hotărârea din 30 ianuarie 2019, Planta Tabak, C-220/17, EU:C:2019:76, punctul 44), acestui legiuitor îi este permis să facă trimitere, în actele pe care le adoptă, la standarde tehnice stabilite de un organism de standardizare, precum Organizația Internațională de Standardizare (ISO).

45 Trebuie să se precizeze însă că principiul securității juridice impune ca trimiterea la astfel de norme să fie clară, precisă și previzibilă în privința efectelor lor, pentru ca persoanele interesate să se poată orienta în situații și în raporturi juridice care sunt guvernate de ordinea juridică a Uniunii (Hotărârea din 3 decembrie 2019, Republica Cehă/Parlamentul și Consiliul, C-482/17, EU:C:2019:1035, punctul 148, precum și jurisprudența citată).

46 În speță, pe de o parte, este necesar să se arate că trimiterea efectuată de articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 la standardele ISO este conformă cu această cerință și, pe de altă parte, este cert că această directivă a fost publicată, în conformitate cu articolul 297 alineatul (1) TFUE, în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. În aceste condiții, având în vedere cele expuse la punctele 43 și 44 din prezenta hotărâre, simpla împrejurare că articolul 4 alineatul (1) din directiva menționată face trimitere la standarde ISO care nu au făcut, în acest stadiu, obiectul unei astfel de publicări nu este de natură să repună în discuție validitatea acestei dispoziții în raport cu articolul 297 alineatul (1) TFUE, interpretat în lumina principiului securității juridice.

47 Rezultă că examinarea primei întrebări adresate de instanța de trimitere nu a evidențiat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 în raport cu principiul transparenței, cu Regulamentul nr. 216/2013, precum și cu articolul 297 alineatul (1) TFUE, interpretat în lumina principiului securității juridice.

48 Cu toate acestea, având în vedere îndoielile instanței de trimitere aflate la originea primei întrebări adresate, sintetizate la punctul 22 din prezenta hotărâre, mai trebuie subliniat că, în conformitate cu principiul securității juridice, astfel cum a fost precizat la punctele 41, 42 și 45 din prezenta hotărâre, standardele tehnice stabilite de un organism de standardizare precum ISO și care au devenit obligatorii printr-un act legislativ al Uniunii nu sunt opozabile particularilor în general decât dacă au fost ele însele publicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

49 În cazul în care aceste standarde au făcut obiectul unor adaptări de către un astfel de organism, acest principiu are de asemenea drept consecință faptul că numai versiunea respectivelor standarde care a fost publicată este opozabilă particularilor în general.

50 În speță, întreprinderile nu pot, după cum rezultă din coroborarea articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2014/40 și a articolului 4 alineatul (1) din aceasta, nici să introducă pe piața statelor membre, nici să fabrice țigarete ale căror niveluri ale emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon depășesc nivelurile maxime stabilite de prima dintre aceste dispoziții, astfel cum au fost măsurate prin aplicarea metodelor prevăzute de standardele ISO la care se referă cea de a doua dintre dispozițiile menționate. În aceste condiții, trebuie să se considere că articolul 4 alineatul (1) din directiva amintită impune o obligație care revine acestor întreprinderi.

51 Or, în lipsa publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* a standardelor la care face trimitere articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40, particularii în general nu sunt în măsură, cu încălcarea jurisprudenței amintite la punctele 41, 42 și 45 din prezenta hotărâre, să cunoască metodele de măsurare a nivelurilor emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon aplicabile țigaretelor.

52 În aceste condiții, trebuie să se țină seama de particularitățile sistemului instituit de ISO, care este constituit dintr-o rețea de organisme naționale de standardizare, care permite acestor organisme naționale să acorde, la cerere, acces la versiunea oficială și autentică a standardelor stabilite de ISO. Prin urmare, atunci când întreprinderile au acces la versiunea oficială și autentică a standardele menționate la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40, aceste standarde și, prin urmare, trimiterea la acestea cuprinsă în dispoziția menționată le sunt opozabile.

53 Având în vedere tot ceea ce precedă, trebuie să se constate că examinarea primei întrebări nu a evidențiat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 în raport cu principiul transparenței, cu Regulamentul nr. 216/2013, precum și cu articolul 297 alineatul (1) TFUE, interpretat în lumina principiului securității juridice.

Cu privire la a treia întrebare litera a)

54 Prin intermediul celei de a treia întrebări litera a), instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 este valid în raport cu principiile de bază ale acestei directive, cu articolul 4 alineatul (2) din directiva menționată și cu articolul 5 alineatul (3) din CCCT, ca urmare a faptului că industria tutunului a participat la stabilirea standardelor la care face trimitere articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40.

55 Cu titlu introductiv, este necesar să se arate că instanța de trimitere nu indică principiile de bază ale Directivei 2014/40 în raport cu care ar trebui examinată validitatea articolului 4 alineatul (1) din această directivă.

56 Este de asemenea necesar să se arate că articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2014/40 impune verificarea măsurătorilor de emisii de gudron, nicotină și monoxid de carbon de către laboratoare autorizate și monitorizate de autoritățile competente ale statelor membre, care nu aparțin industriei tutunului și nu sunt controlate, direct sau indirect, de aceasta. Astfel, dispoziția amintită nu privește însăși elaborarea standardelor ISO la care face trimitere articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40.

57 Prin urmare, trebuie examinată validitatea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 numai în raport cu articolul 5 alineatul (3) din CCCT, ca urmare a faptului că industria tutunului a participat la stabilirea standardelor în cauză la ISO.

58 Articolul 5 alineatul (3) din CCCT prevede că, prin definirea și prin aplicarea politicilor proprii de sănătate publică în domeniul controlului tutunului, părțile la această convenție se asigură că politicile respective nu sunt influențate de interesele industriei tutunului, în conformitate cu legislația națională.

59 Din înșiși termenii acestei dispoziții reiese că aceasta nu interzice orice participare a industriei tutunului la definirea și la aplicarea reglementării privind tutunul, ci urmărește numai să împiedice ca politicile părților la această convenție referitoare la controlul tutunului să fie influențate de interesele acestei industrii.

60 Această interpretare a articolului 5 alineatul (3) din CCCT este confirmată de orientările pentru aplicarea acestei dispoziții, care nu au ele însele forță obligatorie, ci au ca obiect, conform articolelor 7 și 9 din CCCT, asistarea părților contractante în scopul aplicării dispozițiilor obligatorii ale acestei convenții. Aceste orientări au fost adoptate prin consens, inclusiv de Uniune și de statele sale membre, astfel cum se arată în considerentul (7) al Directivei 2014/40 (Hotărârea din 4 mai 2016, Philip Morris Brands și alții, C-547/14, EU:C:2016:325, punctele 111 și 112).

61 Orientările menționate recomandă astfel ca interacțiunile cu industria tutunului să fie limitate și transparente, evitând în același timp conflictele de interese ale responsabililor oficiali sau ale angajaților fiecăreia dintre părțile la CCCT.

62 În consecință, validitatea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 nu poate fi pusă în discuție în raport cu articolul 5 alineatul (3) din CCCT pentru simplul fapt, expus de instanța de trimitere, că industria tutunului a participat la stabilirea standardelor în cauză la ISO.

63 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se constate că examinarea celei de a treia întrebări litera a) nu a evidențiat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 în raport cu articolul 5 alineatul (3) din CCCT.

Cu privire la a treia întrebare litera b)

64 Prin intermediul celei de a treia întrebări litera b), instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 este valid în raport cu principiile de bază ale acestei directive, cu articolul 114 alineatul (3) TFUE, cu CCCT, precum și cu articolele 24 și 35 din cartă ca urmare a faptului că studiile științifice ar demonstra că metodele de măsurare la care face trimitere articolul 4 alineatul (1) din această directivă nu ar reflecta nivelurile de gudron, nicotină și monoxid de carbon ale țigaretelor inhalate în mod real de fumători.

65 Cu titlu introductiv, este necesar să se amintească constatarea, cuprinsă la punctul 55 din prezenta hotărâre, potrivit căreia instanța de trimitere nu indică principiile de bază în raport cu care ar trebui examinată validitatea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40.

66 În susținerea întrebării vizate la punctul 64 din prezenta hotărâre, instanța de trimitere menționează diferite documente prezentate de Stichting Rookpreventie Jeugd în litigiul principal, citate la punctul 21 din prezenta hotărâre.

67 Or, rezultă din jurisprudența constantă a Curții că validitatea unui act al Uniunii trebuie apreciată în raport cu elementele de care legiuitorul Uniunii dispunea la data adoptării reglementării în cauză (Hotărârea din 3 decembrie 2019, Republica Cehă/Parlamentul și Consiliul, C-482/17, EU:C:2019:1035, punctul 80).

68 Întrucât studiile și celelalte documente menționate la punctul 21 din prezenta hotărâre sunt toate ulterioare datei de 3 aprilie 2014, data adoptării Directivei 2014/40, ele nu pot fi luate în considerare pentru aprecierea validității articolului 4 alineatul (1) din această directivă.

69 Rezultă că examinarea celei de a treia întrebări litera b) nu a evidențiat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 în raport cu articolul 114 alineatul (3) TFUE, cu CCCT, precum și cu articolele 24 și 35 din cartă.

Cu privire la a patra întrebare litera a)

70 Prin intermediul celei de a patra întrebări litera a), instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească, în ipoteza în care articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 nu ar fi opozabil particularilor, ce metodă de măsurare a emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon ale țigaretelor poate fi utilizată în scopul verificării respectării nivelurilor maxime ale emisiilor stabilite la articolul 3 alineatul (1) din această directivă.

71 Această întrebare se înscrie în cadrul unui litigiu care privește refuzul NVWA de a impune producătorilor, importatorilor și distribuitorilor de produse din tutun, printr-o măsură de constrângere administrativă, să retragă de pe piață țigaretele cu filtru propuse consumatorilor din Țările de Jos care nu ar respecta, atunci când sunt utilizate conform destinației lor, nivelurile emisiilor stabilite la articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2014/40.

72 În această privință, trebuie să se observe că țigaretele destinate introducerii pe piața Uniunii sau care urmează să fie fabricate în Uniune trebuie să se conformeze nivelurilor maxime ale emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon care sunt stabilite la articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2014/40.

73 Cu toate acestea, trebuie amintit că articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40, în măsura în care această dispoziție face trimitere la standarde ISO nepublicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, nu este opozabil particularilor în general.

74 Prin urmare, revine instanței de trimitere, în vederea soluționării litigiului pendinte în fața sa, sarcina de a aprecia dacă metodele utilizate efectiv pentru măsurarea nivelurilor de emisii ale substanțelor menționate sunt conforme cu Directiva 2014/40, fără a ține seama de articolul 4 alineatul (1) din aceasta.

75 În această privință, este necesar să se arate, în primul rând, că din articolul 2 punctul 21 din această directivă reiese că termenul „emisii” desemnează „substanțe care sunt eliberate atunci când un produs din tutun sau un produs conex este utilizat potrivit destinației sale, cum ar fi substanțele care se găsesc în fum sau substanțele eliberate în timpul procesului de utilizare a produselor din tutun care nu ard”.

76 În al doilea rând, în temeiul articolului 4 alineatul (2) din directiva menționată, măsurarea nivelurilor de emisii de gudron, nicotină și monoxid de carbon se verifică de către laboratoarele autorizate și monitorizate de autoritățile competente ale statelor membre. Laboratoarele respective nu sunt deținute și nici controlate în mod direct sau indirect de către industria tutunului.

77 În al treilea rând, potrivit articolului 4 alineatul (3) din Directiva 2014/40, adaptarea metodelor de măsurare a respectivelor niveluri de emisii adoptată de Comisie trebuie să țină seama de evoluțiile științifice și tehnice sau de standardele convenite la nivel internațional

78 În al patrulea rând, orice metodă de măsurare a nivelurilor maxime ale emisiilor stabilite la articolul 3 alineatul (1) din această directivă trebuie să răspundă în mod efectiv obiectivului acesteia, reflectat la articolul 1, care constă în asigurarea unui nivel înalt de protecție a sănătății umane, în special pentru tineri.

79 Prin urmare, trebuie să se răspundă la a patra întrebare litera a) că, în ipoteza în care articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 nu ar fi opozabil particularilor, metoda utilizată în vederea aplicării articolului 3 alineatul (1) din această directivă trebuie să fie adecvată, în raport cu evoluțiile științifice și tehnice sau de standardele convenite la nivel internațional, pentru măsurarea nivelurilor de emisii eliberate atunci când o țigaretă este utilizată conform destinației sale și trebuie să aibă la bază un nivel înalt de protecție a sănătății umane, în special pentru tineri, exactitatea măsurătorilor obținute prin intermediul acestei metode trebuind să fie verificată de către laboratoarele autorizate și monitorizate de autoritățile competente ale statelor membre vizate la articolul 4 alineatul (2) din directiva menționată.

Cu privire la a patra întrebare litera b)

80 Prin intermediul celei de a patra întrebări litera b), instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 24 alineatul (3) din Directiva 2014/40 este aplicabil litigiului principal.

81 Articolul 17a alineatul 4 din Legea privind produsele din tutun și produsele pentru fumat, care a transpus articolul 24 alineatul (3) din Directiva 2014/40, permite secretarului de stat să interzică prin regulament ministerial, din motive de protecție a sănătății publice, anumite categorii de produse din tutun care îndeplinesc cerințele prevăzute de lege sau care sunt stabilite în temeiul acesteia.

82 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub răspunderea sa și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de pertinență. Refuzul Curții de a se pronunța asupra unei cereri formulate de o instanță națională este posibil numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică ori când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (Hotărârea din 20 decembrie 2017, Erzeugerorganisation Tiefkühlgemüse, C-516/16, EU:C:2017:1011, punctul 80).

83 Or, din niciun element al dosarului de care dispune Curtea nu reiese că litigiul principal privește, chiar și parțial, posibilitatea de care dispune secretarul de stat, în temeiul articolului 17a alineatul 4 din Legea privind produsele din tutun și produsele de fumat, care a transpus articolul 24 alineatul (3) din Directiva 2014/40.

84 Prin urmare, faptul de a răspunde la a patra întrebare litera b) în aceste împrejurări ar echivala în mod vădit cu furnizarea unei opinii consultative cu privire la o chestiune ipotetică, contrar misiunii atribuite Curții în cadrul cooperării jurisdicționale instituite prin articolul 267 TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 decembrie 2017, Erzeugerorganisation Tiefkühlgemüse, C-516/16, EU:C:2017:1011, punctul 82).

85 În consecință, a patra întrebare litera b) este inadmisibilă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

86 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

1) Articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre în ceea ce privește fabricarea, prezentarea și vânzarea produselor din tutun și a produselor conexe și de abrogare a Directivei 2001/37/CE trebuie interpretat în sensul că prevede că nivelurile maxime ale emisiilor de gudron, nicotină și monoxid de carbon ale țigaretelor destinate să fie introduse pe piață sau fabricate în statele membre, stabilite la articolul 3 alineatul (1) din această directivă, trebuie măsurate prin aplicarea metodelor de măsurare care decurg din standardele ISO 4387, 10315, 8454 și 8243, la care se referă articolul 4 alineatul (1) menționat.

2) Examinarea primei întrebări nu a evidențiat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 în raport cu principiul transparenței, cu Regulamentul (UE) nr. 216/2013 al Consiliului din 7 martie 2013 privind publicarea electronică a *Jurnalului Oficial al Uniunii Europene*, precum și cu articolul 297 alineatul (1) TFUE, interpretat în lumina principiului securității juridice.

3) Examinarea celei de a treia întrebări litera a) nu a evidențiat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 în raport cu articolul 5 alineatul (3) din Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății pentru controlul tutunului.

4) Examinarea celei de a treia întrebări litera b) nu a evidențiat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 în raport cu articolul 114 alineatul (3) TFUE, cu Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății pentru controlul tutunului, precum și cu articolele 24 și 35 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

5) În ipoteza în care articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/40 nu ar fi opozabil particularilor, metoda utilizată în vederea aplicării articolului 3 alineatul (1) din această directivă trebuie să fie adecvată, în raport cu evoluțiile științifice și tehnice sau de standardele convenite la nivel internațional, pentru măsurarea nivelurilor de emisii eliberate atunci când o țigaretă este utilizată conform destinației sale și trebuie să aibă la bază un nivel înalt de protecție a sănătății umane, în special pentru tineri, exactitatea măsurătorilor obținute prin intermediul acestei metode trebuind să fie verificată de către laboratoarele autorizate și monitorizate de autoritățile competente ale statelor membre vizate la articolul 4 alineatul (2) din directiva menționată.

Semnături